

Panel IRAK, SURİYE, ENERJİ SAVAŞLARI VE TÜRKİYE

EMO İstanbul Şubesinin 9 Temmuz 2014 Cumartesi günü düzenlediği Irak, Suriye, Enerji Savaşları ve Türkiye konulu panel yapılırken, o günkü gazete manşetlerinde yine Ortadoğu'daki gelişmeler yer almaktaydı. IŞİD, Suriye'nin Şaar doğalgaz sahasına saldırmış 270 Suriyeli askeri öldürerek Şaar'ı ele geçirmişti. Ortadoğu'nun emperyalist müdahalelerle yeniden yapılandırılmasına yönelik birbiri içine geçmiş komploların her gün değişebilen taraflar arasında etnik ama daha çok mezhepçi bir savaşın kışkırtmacılığında giderek derinleştiği günler yaşanıyordu. Her zaman durumdan vazife çıkarmasını bilen ve Akdeniz'de oldukça geniş rezervli bir doğalgaz sahasının keşfiyle ilk kez kendisine ait bir enerji kaynağına sahip olan İsrail de günlerdir havadan bombardıman ettiği Gazze'ye 8 bin asker ve tanklarla kara operasyonuna başlamıştı.

Panelin açılış konuşmasını yapan EMO İstanbul Şubesi YK Başkanı **Beyza Metin**; "Çağımızda enerji kaynaklarının paylaşımı üzerinden süren çatışmalar, ülkemizin de içinde bulunduğu coğrafyayı geleceksizleştiren ve kirleten bir hal aldı. Enerji savaşlarıyla iç içe geçen mezhep, ulus ve diğer çıkar çatışmaları, kocaman bir yangın halinde Tunus'tan Afganistan'a kadar geniş bir savaş ve sanayi pazarı aynı zamanda. Bu çatışma ve katliamlarda bölgedeki enerji kaynaklarının paylaşımının çok büyük bir rolü olduğunu hepimiz elbette biliyoruz.

"Ortadoğu'da Irak, Suriye, Libya ve benzeri ülkelerde dinler, mezhepler arası boğazlaşma, hatta bölgesel savaşların enerji kaynaklarının yoğunlaştığı alanlarda ve enerji yolları üzerinde olduğunu hepimiz biliyoruz ve bunun tesadüf olmadığını hep birlikte izliyoruz" dedi.

Daha sonra panelin yürütücüsü Şubemiz Enerji Komisyonu Başkanı **Gazi İpek**; "Ülkemizin hemen yanı başında, gözümüzün önünde, Ortadoğu'da yaşanan bu kanlı savaş gerçekten hepimizi derinden etkilemektedir... Enerji paylaşımı ve savaş iç içe geçmiş durumda. 2001'de New York'taki Dünya Ticaret Merkezine yapılan saldırının arkasından Afganistan ve daha sonra Irak'ın ABD ve Batılı

koalisyon tarafından işgali, Büyük Ortadoğu Projesini hayata geçirmeye yönelik girişimler, Arap Baharı ayaklanmaları ve nihayet 2011'de Amerika'nın askerlerini Irak'tan çekmesi ve hemen ardından Suriye'de iç savaşın başlaması, sonra Irak'ta iç savaşın patlaması ve IŞİD'in ortaya çıkması... Diğer taraftan, İsrail'in Gazze'yi işgale kalkışması..." diye bir durum özetlemesi yaparak ilk sözü Ortadoğu üzerine yaptığı araştırmalarla tanınan gazeteci yazar Faik Bulut'a verdi.

IŞİD ve Nusra Türkiye'ye petrol satıyor

Çeşitli gazeteci ve yazarlardan yaptığı alıntılarla Ortadoğu'nun geniş bir panoramasını çizen **Faik Bulut**'un, bölgedeki petrol kaynakları üzerindeki çokuluslu şirketlerin egemenliğinden, bunların oradaki devletlerle olan ilişkisinden ve ortaya çıkan yeni siyasi oluşumlardan söz ettiği konuşmasının bazı bölümleri şöyle:

"15-19 Haziranda Moskova'da uluslararası petrol şirketleri konferansı yapıldı. Bu konferanstaki saptamalardan birisi çok ilginçtir. Türkiye, Suudi Arabistan ve Katar, Mısır ilişkilerinde, özellikle

de savaş ve IŞİD destekçisi üç ülke arasındaki ilişkiler ciddi biçimde petrol kartelleri tarafından belirlenmektedir.

"IŞİD meselesinde, Suriye zaten bir petrol ülkesi olduğu için değil; petrol hatlarının geçiş

noktası ve bağlantı noktası olduğu için savaşa sahne oldu. Her şeyi enerjiye bağlamıyorum, bir sürü sebep vardır, ama sebeplerden biri de budur. Ama burada çok ciddi bir şey var; IŞİD ve Nusra'nın ele geçirdiği Rumeyle ve Rakka'daki petrol kuyularından (çoğunu Türkiye'ye satıyorlar) günde 50-60 bin varil çıkarılması gerekirken, aç gözlülükle ve artık hangi niyetle bilmiyorum, günde 350 bin varil çıkarmaya çalışıyorlar. Bu petrol kuyularının yarın öbür gün kuruma tehlikesi var. Irak'ta da benzer bir şey söz konusu."

"Rojava'nın ufku başka. Aşağı yukarı Türkiye'deki Kürtler gibi... bir ulus-devlet istemiyorlar. Fakat

15-19 Haziranda Moskova'da uluslararası petrol şirketleri konferansı yapıldı. Bu konferanstaki saptamalardan birisi çok ilginçtir. Türkiye, Suudi Arabistan ve Katar, Mısır ilişkilerinde, özellikle de bu üç savaş destekçisi, IŞİD destekçisi üç ülke arasındaki ilişkiler ciddi biçimde petrol kartelleri tarafından belirlenmektedir.

kendilerine göre bir üçüncü yol, aynı zamanda Suriye için demokratik yönetim adı altında bir model öneriyorlar. Bu tutar ya da tutmaz, aynı bir konudur. Ama demokratik yönetim; herkesin bir arada yaşayabileceği, herkesin hakkının verileceği, Süryani'nin, Kürt'ün, Türkmen'in, Arap'ın hakkının verileceği, herkesin yönetime ortak olabileceği, biraz da idealize edilmiş bir üçüncü yoldur. Bu üçüncü yolun aslında küresel ekonomiyle de, küresel enerji hatlarıyla da çakışan tarafı olmadığı gibi, aslında tersine, ona aykırı bir şeydir. Yani vahşi kapitalizmin sömürsüne ve bütün piyasayı ele geçirmeye yönelik çabasına aykırı bir şeydir. Onları biraz daha kooperatifçiliğe benzer, komünal sistem dedikleri bir şey. Bu, küresel piyasayı vahşi bir şekilde sömürecek bir akıma ters. Dolayısıyla, Avrupa, Amerika, tümüyle kapitalist sistem tarafından çok benimsenmeyen; tersine, karşı çıkılan bir şey. O bakımdan, Rojava, kuşkusuz, çökmeyecek, yani en azından bu IŞİD saldırılarıyla falan çökecek gibi değil; Federal Kürt Yönetiminin rekabetçi tavrıyla da Türkiye'nin saldırılarıyla da çökecek gibi değildir. Şimdiye kadar dayandı, bundan sonra da dayanır."

Osmanlılık hikâyesi çöktü

Faik Bulut'tan sonra söz alan Suriyeli gazeteci **Hüsnü Mahalli**, içeriden bir bakışla ve yaşadıklarından verdiği örneklerle süslediği konuşmasında, Ortadoğu'daki karışıklığın altında sadece enerji savaşlarını aramamak gerektiğini, esasında bu bölgenin tarihin her döneminde gizli ve açık bir kaotik yapıya sahip olduğunu, emperyalizmin buraya bakışının da hep 'karıştır, sürekli karıştır' temelinde varolduğunun altını çizerek, Türkiye'nin Ortadoğu'ya müdahil olma ve karşılaştığı hayalkırıklığı senaryosuna da değinerek şunları söyledi:

"Arap Baharı sürecinde Sayın Başbakanımız (şimdiki cumhurbaşkanı) ve Davutoğlu (başbakan) ikilisi, 'stratejik derinlik' dediğimiz o ilginç, garip teoriyle şöyle düşünüyorlardı: 'Müslüman Kardeşler, Mısır'da, Libya'da, Tunus'ta, Cezayir'de, Fas'ta, Türkiye'de, Suriye'de falan iktidara gelecek (Türkiye'de zaten var!). Dolayısıyla, ben (RTE) yeniden sultan olacağım, halife olacağım.' Buna yüzde yüz inanıyordu, bakın. Yani bu öyle, gazetede okuduğunuz falan kavramlar değil arkadaşlar; buna yüzde yüz inanıyordu. Özellikle Mısır'da Mursi cumhurbaşkanı olunca. Çünkü tarihte Ortadoğu denklemlerinde her zaman her şeyi belirleyen iki ülke vardı; Mısır ve Suriye. Diğer 22 Arap ülkesi, hiçbiri işe yaramaz. Önemli olan Suriye ve Mısır'dı, bütün denklemlerde. Mısır'da Müslüman Kardeşler, Mursi ile iktidara gelince, Sayın Başbakanın rüyaları müthiş kabardı, hevesleriyle birlikte. Ama ortada bir engel vardı ki o da bir türlü devrilemeyen Esad'dı. Hikâyenin aslı budur."

"Esad direnince, Mısır'a yansıdı bu. Esad düşürülebilseydi, Mursi düşmezdi, askerler darbe yapmazdı Mısır'da. O denklem farklıdır Ortadoğu'da. Mısır'daki laikler ve asker (asker, Mısır'da her zaman milliyetçidir, yani laik taraf ağır basar veyahut da Arap milliyetçisidir, İslam'ı çok fazla algılayamaz, yetişme tarzı budur) baktılar ki Suriye direniyor, onun üzerine darbe yaptılar, Mursi'yi gönderdiler. Dolayısıyla, Sayın Başbakanın (RTE) bütün sistemi çöktü."

"Bir şey daha yapıldı ama o arada; Türkiye'nin stratejik müttefiki olan (yani para, pul, asker, istihbarat, aklınıza ne geliyorsa onu sağlayan) Suudi Arabistan, Mısır'daki darbeyi, yani Sisi'yi destekledi. Şok oldu Sayın Başbakan (RTE). Çünkü bütün rüyaları oraya bağlıydı. Yani Sünni ideolojisine bir meşruiyet kazandıracaksa... Osmanlı, hilafet, tamam da, bir de

medya vardı ortada. Bu hayalleri çökürdü. Mısır devrildi, Suriye'de Esad gitmedi, Suudi Arabistan Sisi'den yana oldu. Bu da yetmedi, 1- 1.5 ay sonra, Suudi Kralı hazretleri bir kararname yayınladı; dedi ki, 'İŞİD, Nusra, Hizbullah gibi Müslüman Kardeşler de teröristtir.' Esas darbe burada. Müslüman Kardeşler kim? AKP. Tamam, Mısır'da Müslüman Kardeşler var. Müslüman Kardeşler Mısır'da ortaya çıkmış, orada kurulmuştur. Ama şimdi onu ideolojik olarak sahiplenen ülke Türkiye'dir, AKP'dir. Yani Mısır'dan, Suriye'den kaçan bütün Müslüman Kardeşler üyeleri (bazıları yakalandı, bazıları kaçtı) Türkiye'dedir. Villalarda kalıp, keyif sürmektedirler. Suudi Arabistan, Müslüman Kardeşler'i terörist ilan ettiği anda, İngiltere dahil Avrupa'nın tümü Müslüman Kardeşler'e yan bakmaya başladı. Çünkü Suudi Arabistan'da para da var, enerji de... Dolayısıyla, Sayın Başbakanın (RTE) büyük rüyaları, yani halifelik, Osmanlılık hikâyesi çökmüş oldu; kala kala Katar Emirine kaldı. Yani şu anda Ortadoğu'da, Arabistan bölgesinde tek bir dostu var Sayın Başbakanın, o da Katar Emiri. "

Emperyalizmin Ortadoğu'ya yaklaşımı format değiştiriyor

Panelin son konuşmacısı, iktisatçı gazeteci yazar **Mustafa Sönmez**'di. "Önce Mısır gündem oldu, arkasından Suriye ciddi bir gündem oldu, şimdi Irak gündem oldu. Birden HAMAS-İsrail meselesi gündem oldu. Tabii, bir de enteresan, kuzeyde de bir Ukrayna-Rusya çatışması gündem halinde. Bu da aslında bu büyük fotoğrafın dışında değil; o da analizlerde işin içerisine katılma durumunda" diyen Sönmez, Ortadoğu'nun değişen dengeler üzerinden kaygan bir zemine oturmasını, özellikle ABD emperyalizminin bölgeye bakışındaki farklılaşmayla birlikte bütünlüklü bir politik analizini yaparak Kürt sorunu açısından Türkiye'ye yansımalarına da değinerek, şunları söyledi:

"Çağımız itibarıyla baktığımızda, Ortadoğu coğrafyası, bütün dünya egemenleri açısından önemli bir coğrafya, vazgeçilmez bir coğrafya. Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere. Bunun nedenini anlamak son derece mümkün. Çünkü burası petrol ve doğal gaz itibarıyla bir enerji kaynağı. Bu anlamda vazgeçilebilecek bir coğrafya değil. Bu, sömürgeci dönemde de böyleydi, kapitalizmin Fordist döneminde de böyleydi. Ama şimdi bu küresel çağda biraz daha farklı bir anlam kazanıyor bu coğrafya. Yani yapmak istedikleri, sadece buranın petrolünü

alıp gitmek değil. Zaten bu gelinen yer itibarıyla da bu coğrafyanın halkları öyle kolay kolay petrollerini bırakıp gidecek durumda değiller. Dolayısıyla, buraya artık farklı bir konseptte yaklaşmak, farklı bir format içinde bu coğrafyayı yönetmek ihtiyacı ortaya çıkıyor.

"Bir kere, bu coğrafyadaki doğal kaynaklar üstünde bir şekilde kontrolünüzü kaybetmeyeceksiniz, yani bunların yine işleticisi olacaksınız. Ama aynı zamanda bu doğal kaynakların değerinin bir kısmını onlara bırakacaksınız. Oradaki petrol endüstrisi üstünden o ülkede kapitalizmin gelişmesini sağlayacaksınız.

Esas darbe burada. Müslüman Kardeşler kim? AKP. Tamam, Mısır'da Müslüman Kardeşler var. Müslüman Kardeşler Mısır'da ortaya çıkmış, orada kurulmuştur. Ama şimdi onu ideolojik olarak sahiplenen ülke Türkiye'dir, AKP'dir. Yani Mısır'dan, Suriye'den kaçan ve yakalanmayan Müslüman Kardeşler üyeleri Türkiye'dedir.

Yani sadece enerji kaynakları değil, başka sektörleri de yavaş yavaş geliştireceksiniz. Giderek oradaki nüfusu tüketici nüfus haline getireceksiniz. Yani kentleşme, tüketim, giderek işgücü olma;

bütün bunları bu küresel çağın gereğine uygun yapacaksınız. Yani burada öyle, petrolü alıp kaçma ya da sömürgeleştirme ya da orada birkaç tane işbirlikçi kral, prens bulup, ondan sonra düzeni sürdürme formatından başka bir şeyden konuşuyoruz. Bu ülkeler arasında, tabii, biraz düşmanlığı da körükleyeceksiniz. Çünkü bunların eline geçen paranın önemli bir kısmıyla silah almalarını sağlayacaksınız. Bugün dünyanın en fazla silaha para harcayan ülkeleri Suudi Arabistan, Katar gibi petrol zengini ülkelerdir. Üstelik, bunu da çok kimlikli, çok dinli, çok kültürlü bir coğrafyada yapmaya kalkacaksınız. Kolay iş değil."

"Suriye'de yaşananların ardından anlaşıldı ki, bu coğrafyada artık Amerika tek başına değil. Şimdi bu coğrafyada Rusya faktörü var, Çin faktörü var. Artı, kendisine bölgesel güç vehmeden aktörler de sahneye çıktı. İsrail zaten Amerika ile beraber orada başka bir rol üstlenmiş durumda; ama İran, bir bölgesel güç olma iddiasında. Bir de Türkiye; özellikle 2000 sonrası dünya kapitalizminin biraz farklı seyretmesi, devraldığı miras, dışarıdan gelen para kaynaklarının Türkiye kapitalizmine kazandırdığı ivmeyle beraber kendisine bir bölgesel güç vehmeden aktör olarak AKP de var. Dolayısıyla, böyle bir coğrafyadan ve bu aktörlerden bahsediyoruz. Yani çok kimlikli, çok kültürlü, çok mezhepli bir devasa coğrafya, enerji kaynakları var, bunların paylaşımı söz konusu, bunlar üstünde hakimiyet sürdürmek isteyen bir Amerika ve onunla beraber davranan bir Avrupa var."

"Türkiye'ye yansımaları açısından bir noktaya vurgu yapmak istiyorum. İŞİD'in sahne almasından dolayı

ORTADOĞUDA'KI İŞİD KATLIAMLARI ve SAVAŞ POLİTİKALARI PROTESTO EDİLDİ

Birliğimiz TMMOB; KESK, DİSK ve TTB'nin çağrıcılığında demokratik kitle örgütleri, siyasi partiler ve gençlik örgütlerinin katılımı ile binlerce kişi, 27 Eylül 2014 akşamı, İŞİD saldırılarını Taksim Tünel Meydanı'ndan Galatasaray Lisesi'ne yapılan yürüyüşle protesto etti. Basın açıklama metnini, TMMOB İstanbul İKK Sekreteri Süleyman Solmaz okudu.

EMEK VE MESLEK ÖRGÜTLERİ: TEZKEREYE HAYIR

Birliğimiz TMMOB'nin de içinde bulunduğu emek ve meslek örgütleri 1 Ekim Çarşamba akşamı Tünel'den Galatasaray'a kadar yürüyerek 'Tezkereye Hayır' eylemi yaptı KESK, TTB, DİSK ve diğer emek-meslek örgütleri düzenledikleri yürüyüşle 'savaş tezkeresine hayır' dedi. Yapılan basın açıklamasında tezkere kararının bir işgal kararı olduğunu vurguladı.

MECİDİYEKÖY'DE İŞİD PROTESTOSU

KESK ve DİSK öncülüğünde yapılan ve Birliğimiz TMMOB'nin de desteklediği Kobane'ye destek eylemi 9 Ekim 2014 günü Saat: 11.00 – 12.00 arasında Şişli Mecidiyeköy'de yapıldı. Şişli Cevahir AVM önünde toplanan KESK ve DİSK üyelerine destek veren TMMOB ye bağlı odaların üyeleri buradan yürüyerek Mecidiyeköy Meydanı'na kadar gittiler. Polisin Şişli'deki AK Parti ilçe binasına gidilmesini engellemesi üzerine KESK sözcüsünün yaptığı basın açıklaması sonrasında dağıldılar.

ortaya çıkan bu yeni durum, Kürt meselesinde aslında Türkiye'deki Kürt hareketinin durumuyla ilgili bir test, bir vesile oldu. Yani Barzani yönetimi ya da Kuzey Irak'ın devletleşme isteği açık ifade edildiğinde, buradaki bir dizi anti-Kürt kesim şöyle bir beklenti içine girdi: 'Hah, şimdi PKK da çok rahat bir devletleşme isteğini bu karambol içerisinde ifade edebilir.' Öyle olmadı. Yani bu vesileyle aslında Kürt siyasi hareketi kendisini bir kez daha ifade etme şansı buldu. Bir kere, Barzani'nin devletleşme isteğine çok sıcak bakmadıklarını ifade ettiler. Bunun da altında aslında Öcalan'ın özellikle 1990'ların sonlarından itibaren açık bir şekilde ifade ettiği bir strateji değişikliği yatıyor. Şunu savundu Öcalan; tabii, bunu samimi bulmayanlar oldu, hâlâ da var: 'Kürtler için doğru olan, devlet kurmak değildir. Yani dört ayrı parçada devletleşmek değildir iyi olan, doğru olan. Çünkü bu Ortadoğu coğrafyası öyle bir coğrafyadır ki. Tabii ki devlet kurma hakkınız vardır; ama doğru formülasyon, devlet olmak değildir. Burada kurulacak olan her devlet eninde sonunda kukla devlet olmak zorundadır. Çünkü

Doğru olan, her dört parçada Kürt topluluklarının, Kürt kimliklerinin kendi ülkelerinin bütünlüğünü kabullenerek, kimlik mücadelesi yapmalarını; kendi demokratik haklarını, kimlikten gelen haklarını talep etmeleri, anadillerini özgürce kullanma, bir halk olmaktan ileri gelen bütün insan haklarını talep etme ve buna uygun da bir yönetim reformu istemeleridir.

bu bölgenin kimyasında hâkim güçler dengesi var, burada hiçbir şekilde Kürtlerin bağımsız bir devlet olarak varlıklarını korumalarına izin vermeyeceklerdir, bunlar kukla devletler olacaktırlar.

Peki, nedir doğru olan? Doğru olan, her dört parçada Kürt topluluklarının, Kürt kimliklerinin kendi ülkelerinin bütünlüğünü kabullenerek, kimlik mücadelesi yapmalarını; kendi demokratik haklarını, kimlikten gelen haklarını talep etmeleri, anadillerini özgürce kullanma, bir halk olmaktan ileri gelen bütün insan haklarını talep etme ve buna uygun da bir yönetim reformu istemeleridir. Dolayısıyla, Suriye'deki Kürtlerin yapmaları gereken, Rojava deneyimidir; Türkiye'deki Kürtlerin yapmaları gereken, demokratik özerklik talebinde bulunup, ama Türkiye bütünlüğü içinde kalmaktır; Kuzey Irak'taki Kürtlerin yapmaları gereken de Irak bütünlüğü içerisinde kalarak varlıklarını sürdürmeleridir.'Bunu bir kez daha ifade etme şansı buldular. Bu bence önemliydi. Tabii, bir sürü ezberi bozdu; ama en azından bu İŞİD'in sahne almasından dolayı ortaya çıkan, Kürtlerin ne olacağı, devlet olup olamayacağı meselesinde bunu ifade etmek açısından iyi oldu diye düşünüyorum."